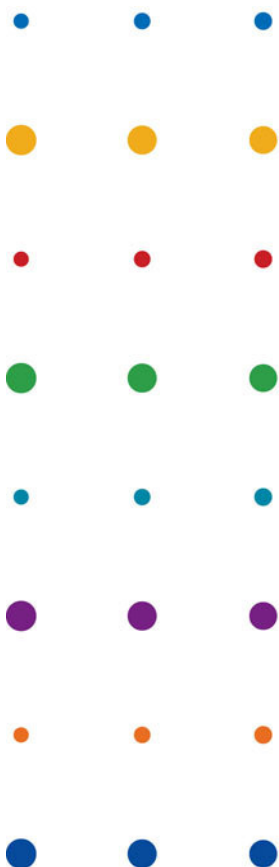


MER Zuidplas Regionale Infrastructuur

Deelrapport Cultuurhistorie



Provincie Zuid-Holland

oktober2008
Definitief

MER Zuidplas Regionale Infrastructuur

Deelrapport Cultuurhistorie

dossier : B1535-03.001
registratienummer : WN-ZH20080506
versie : definitief

Provincie Zuid-Holland

oktober2008
Definitief

INHOUD

BLAD

1	INLEIDING	3
2	WETGEVING EN BELEID	4
3	HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME ONTWIKKELING	6
4	BEOORDELINGSKADER EN WERKWIJZE	12
5	EFFECTEN	13
5.1	Archeologie	13
5.2	Landschap	14
5.3	Nederzettingen	15
5.4	Vergelijking alternatieven	15
6	LEEMTEN IN KENNIS	17
	COLOFON	18

1 INLEIDING

De Zuidplas is in de Nota Ruimte aangewezen als stedelijke uitbreidingsruimte van de Zuidvleugel van de Randstad. In de Interregionale Structuurvisie (ISV, 2004 en in het Intergemeentelijk Structuurplan Zuidplas (ISP, 2006) is de verstedelijkingsopgave (woningbouw, bedrijventreinen en glastuinbouw) nader uitgewerkt. Met het ISP als uitgangspunt worden gemeentelijke bestemmingsplannen opgesteld voor de deelgebieden die binnen de Zuidplas worden onderscheiden. Ook aanpassingen aan de regionale infrastructuur moeten in verschillende van deze bestemmingsplannen worden vastgelegd.

Voor de regionale infrastructuur is een aparte MER gemaakt. Dit rapport is een deelrapport van het MER Zuidplas Regionale Infrastructuur en heeft betrekking op de effecten van de aanpassing van de regionale infrastructuur op cultuurhistorie.

In dit rapport worden voor deze drie thema's allereerst de huidige situatie en de autonome ontwikkeling weergegeven. De autonome ontwikkeling is de situatie die zou ontstaan in 2020 indien de infrastructuur niet zou worden aangepast en ook de in het ISP voorziene ontwikkeling van de Zuidplas tot 2020 niet zou plaatsvinden. De autonome ontwikkeling bestaat uit de huidige situatie plus alle ontwikkelingen die verwacht worden tot 2020 en waar al formele besluitvorming over heeft plaatsgevonden binnen ander besluitvormingskaders dan het ISP.

Vervolgens worden de effecten van de aanpassingen van de regionale infrastructuur beschreven. Daarbij wordt het jaar 2020 als planjaar gehanteerd. Ingegaan wordt op de effecten van de vijf alternatieven voor Verstedelijkingsscenario 15.000 woningen. De alternatieven zijn beschreven in het hoofdrapport en in de Notitie alternatieven.

De effecten van de alternatieven zijn beoordeeld ten opzichte van de autonome ontwikkeling tot 2020. Dit is gedaan aan de hand van een 5-punts waardering:

++	=	een grote positieve invloed
+	=	een positieve invloed
0	=	geen invloed
-	=	een negatieve invloed
--	=	een grote negatieve invloed

2 WETGEVING EN BELEID

Europees beleid

Het Verdrag van Malta, of van Valletta, regelt de omgang met het Europees archeologisch erfgoed. Nederland ondertekende dit verdrag van de Raad voor Europa in 1992. Aanleiding voor dit verdrag was dat het Europese archeologische erfgoed in toenemende mate bedreigd werd. Niet alleen door natuurlijke processen of ondeskundig gebruik van het bodemarchief, maar ook door ontwikkelingen in de ruimtelijke ordening.

Nationaal beleid

In de Monumentenwet 1988 is geregeld hoe monumenten aangewezen kunnen worden als beschermd monument. De wet heeft niet alleen betrekking op gebouwen en objecten, maar ook op stads- en dorpsgezichten, op archeologische monumenten boven en onder water en op het uitvoeren van archeologisch onderzoek. Ook geeft de Monumentenwet 1988 voorschriften met betrekking tot het "wijzigen, verstoren, afbreken of verplaatsen" van een beschermd monument.

Sinds september 2007 is de Wet op de Archeologische Monumentenzorg van kracht (WAMZ). De nieuwe wet biedt diverse instrumenten om archeologisch onderzoek in ruimtelijke ordeningsprocessen te integreren. Gemeenten (en deelgemeenten) zijn nu verplicht om bij vaststelling van bestemmingsplannen rekening te houden met in de bodem aanwezige en te verwachten archeologische overblijfselen. Ook is de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan, dat bodemverstoring tot gevolg heeft, verantwoordelijk voor de planologische en financiële inpassing van archeologisch onderzoek. Met de inwerkingtreding van de Wet op de archeologische monumentenzorg is de Monumentenwet 1988 ook gewijzigd.

In de Nota Belvedere wordt het cultuurhistorische beleid van het rijk neergezet in relatie tot de ruimtelijke inrichting. Het doel van het beleid is om de rol van cultuurhistorische waarden in de ruimtelijke inrichting van Nederland te versterken. Voor de uitvoering van het Belvedere-beleid was een overzicht nodig van de meest waardevolle gebieden en steden in Nederland. Er is daarom een kaart van de zogenaamde Belvedere-gebieden gemaakt en een lijst van cultuurhistorisch belangrijke steden. De Zuidplas is geen Belvedere-gebied.

Provinciaal beleid

Het beleid van de provincie Zuid-Holland met betrekking tot archeologie is vastgelegd in de Nota Archeologie (2008). De inzet van het provinciale archeologische beleid is dat archeologie is ingebed in het ruimtelijke ordeningsbeleid en een integraal onderdeel is van het cultuurbeleid. Daarbij dient de samenleving te profiteren van het archeologisch erfgoed, onder meer door het herkenbaar en toegankelijk te maken en het toe te passen als inspiratiebron. Hiertoe heeft de provincie Zuid-Holland in 2005 onderzoek laten doen naar de culturele identiteit van de Zuidplaspolder. Het resultaat *Zoektocht naar Culturele Identiteit, een inspiratie voor de toekomst van de Zuidplaspolder* geeft het antwoord op de vraag "Wat maakt de Zuidplaspolder de Zuidplaspolder?" De opzet van het onderzoek heeft er toe geleid dat de huidige bewoners zijn verbonden aan het planproces en elementen uit de identiteit zijn opgenomen in het Intergemeentelijk Structuurplan.

In de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) is het cultureel erfgoed van de provincie in kaart gebracht. Cultureel erfgoed wordt hierin opgevat als het geheel van overblijfselen uit het verleden in de bodem (archeologie), de ongebouwde omgeving (landschap) en de gebouwde omgeving (nederzettingen). De

CHS brengt van deze drie thema's de kenmerken (wat is het?) en waarden (wat is het belang ervan?) in beeld. De waardering kent een driedeling: zeer hoge waarde, hoge waarde of redelijke hoge waarde. De waarde wordt bepaald door een beoordeling op gaafheid, samenhang (tussen de samenstellende onderdelen van een structuur) en zeldzaamheid binnen de provincie.

Voor gebieden met (mogelijke) verwachtingswaarden geldt de wettelijke eis dat archeologisch bodemonderzoek vereist is alvorens vergunning voor de voorgenomen activiteit verleend wordt. De eerste stap bestaat uit een bureauonderzoek, mogelijk gecombineerd met een inventariserend veldonderzoek door grondboringen. Het bevoegd gezag beslist of de volgende stap van archeologisch onderzoek nodig is. Daar het hier gaat om een gemeentegrens overstijgend project is in dit geval de provincie het bevoegd gezag.

3 HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME ONTWIKKELING

In het onderstaande wordt ingegaan op de cultuurhistorische kenmerken en waarden in de Zuidplas.

Archeologie

Kenmerken

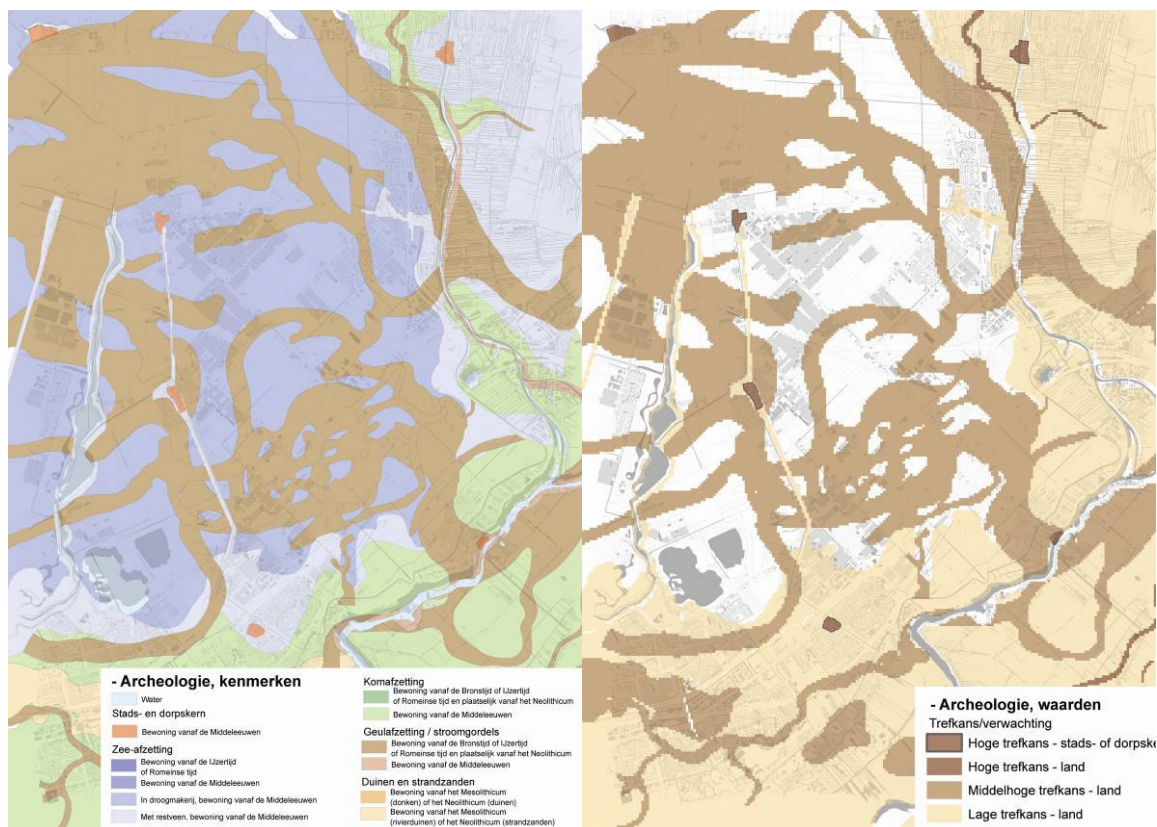
In Figuur 2 zijn de archeologische kenmerken voor de Zuidplas weergegeven op basis van geologische en bodemkundige structuren (Bron: CHS provincie Zuid-Holland). De archeologische kenmerken zijn weergegeven in een aantal hoofdkleuren, die verwijzen naar geologische structuren. Deze structuren houden verband met de vroegere bewoning en ontginning van het gebied. Binnen de hoofdkleuren is per geologische eenheid de belangrijkste bewoningsperiode aangegeven. Op grond van de archeologische kennis van de provincie worden doorgaans vier bewoningsfasen onderscheiden. In de onderstaande tabel zijn deze fasen gerelateerd aan geologische en archeologische tijdschalen.

ouderdom	geologische tijdschaal	archeologische tijdschaal	bewoningsfase
heden		nieuwe tijd	
1000 jaar geleden	subatlantisch koel en vochtig	middeleeuwen	4e fase: middeleeuwen
2000 jaar geleden		romeinse tijd	3e fase: preromeins en romeins
3000 jaar geleden		ijzertijd	
4000 jaar geleden	subboreaal warm en vrij droog	bronstijd	2e fase: de late prehistorie
5000 jaar geleden		neolithicum	1e fase: de eerste bewoners
6000 jaar geleden	atlantisch warm en vochtig		
7000 jaar geleden		mesolithicum	

Figuur 1 Bewoningsfasen gerelateerd aan de geologische en archeologische tijdschaal. Bron: provincie Zuid-Holland.

Het gebied kenmerkt zich door zandbanen in de ondergrond. Deze zandbanen zijn de resten van voormalige rivieren en geulen. Het gaat om afzettingen in de waterloop zelf (geulafzettingen) en om afzettingen buiten de waterloop, die ontstonden bij overstromingen (stroomruggen of oeverwallen). Na verlegging van de waterlopen bleven de zandige geulafzettingen en oeverwallen over. Dit waren in de late prehistorie geliefde vestigingsplaatsen. Op deze plekken zijn dan ook allerlei sporen aangetroffen van elkaar opvolgende culturen. Zo is de Veenweg – een oude ontginningskade van de Zuidplas net ten noorden van de A20 – waarschijnlijk over zo'n zandbaan in de ondergrond gelegd. Door de omvang van deze relatief droge arealen binnen de uitgestrekte moerassen konden de bewoners deels of geheel

overschakelen op de landbouw. Het grootste deel van de stroomruggen raakte overgroeid door veen. Vanaf de 15^e eeuw is een groot deel van dit veen afgegraven en werd als turf verstoekt tot brandstof.



Figuur 2 Archeologie, kenmerken (Bron: CHS, Figuur 3 Archeologie, waarden (Bron: CHS, provincie Zuid-Holland)

(Verwachte) waarden

Figuur 3 geeft de plaatsen weer met een zekere archeologische verwachting (Bron: CHS provincie Zuid-Holland). Bekende hoge archeologische waarden komen wel in het aangrenzende Gouda maar niet in het plangebied zelf voor.

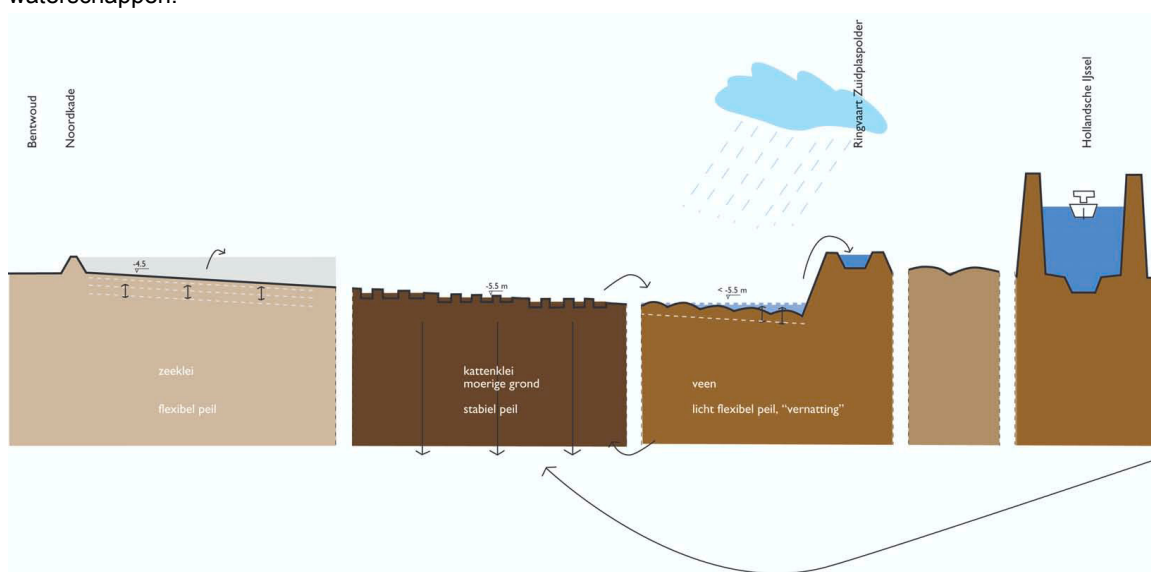
Op veel plaatsen in de Zuidplas is veen afgegraven. Bewijzen voor oude bewoning en de kans dat zich daar nog archeologische waarden bevinden is hier dan ook zeer laag. Langs de randen van de Rotte en de Ringvaart en in het zuidwesten van de Zuidplaspolder zijn nog delen te vinden die niet zijn afgegraven. Hier is de kans op archeologische sporen laag. Ter plaatse van de in de ondergrond aanwezige zandbanen is deze kans redelijk tot groot. Middeleeuwse sporen van dorpsbewoning zijn al gevonden in de oude dorpskernen van Nieuwerkerk aan de IJssel, Zevenhuizen en Moerkapelle. Voor deze gebieden geldt dan ook dat er een zeer grote kans is op nog meer archeologische sporen.

Landschap

Kenmerken

Figuur 5 brengt de voor de Zuidplas kenmerkende ruimtelijke systemen en bijbehorende elementen in beeld (Bron: CHS provincie Zuid-Holland). Kenmerkend voor het plangebied zijn de verschillende poldersystemen, zogenaamde afwateringseenheden. Binnen de plangrens van het ISP bevinden zich vier

droogmakerijen te weten, Polder de Wilde Venen, de Tweemanspolder, de Eendragtspolder en de Zuidplaspolder. De droogmakerijen zijn oorspronkelijk veenplassen, die van de 17e tot in de 20e eeuw zijn drooggemaakt. De droogmakerijen worden gekenmerkt door een zeer regelmatige strokenverkaveling en een ligging van de boerderijen langs de rand of op het 'oude' land (het 'bovenland'). Het hoogteverschil met dit omringend, niet afgegraven gebied kan zeer opvallend zijn. Dit is met name goed zichtbaar in het zuiden en oosten van de Zuidplaspolder waar de dijk van Hollandsche IJssel, het bovenland en de droogmakerij samenkomen. Als gevolg van verdere inklinking van het restveen kunnen de hoogteverschillen hier oplopen tot meer dan vier meter. De Ringvaart vormt een belangrijk onderdeel van het poldersysteem. De dijk van de ringvaart vormt de grens van de polder. Aan de noordzijde van de Zuidplaspolder wordt de grens gevormd door de Kleikade die als landscheiding tussen de verschillende waterschappen.



Figuur 4 Doorsnede Zuidplaspolder. (Bron: Gebiedsatlas RZG)

De Zuidplaspolder vormt de overgang tussen het veenweidelandschap in de Krimpernaarwaard naar de meer noordelijk gelegen droogmakerijen. In het noordelijk deel van de polder is het oorspronkelijke veen afgegraven. Hier is de onderliggende zeeklei weer aan het oppervlak gekomen. Het grondgebruik paste zich in eerste instantie hier op aan: er werd voornamelijk akkerbouw gepleegd. Hier is een blokvormig verkavelingspatroon zichtbaar.

In het zuiden van de polder is het veen niet afgegraven. Door de natte omstandigheden is akkerbouw hier niet goed mogelijk en is het gebied voornamelijk als grasland in gebruik ten behoeve van de melkveehouderij. De natte omstandigheden komen ook tot uiting in het verkavelingspatroon. In plaats van blokken zien we hier veelal smalle strokenverkaveling. Deze verkaveling, ook wel slagenverkaveling genoemd, is kenmerkend voor het veenweidelandschap.

Naast het rationele patroon van polderwegen en tochten is in het zuiden van de polder de openheid van de grasland kenmerkend. Hier bevindt zich op een nog in goede staat verkerende eendenkooi.

In de Zuidplaspolder komen kreekruigen voor. Deze zandafzettingen zijn in tegenstelling tot de eerder genoemde zandbanen later afgezet en daardoor niet bedekt met zeeklei. Als gevolg van de veenaafgravingen zijn ze aan het oppervlak gekomen. Na de droogmaking is de bodem tussen de

kreekruggen meer gedaald dan ter plaatse van de kreekruggen zelf, met als gevolg dat deze nu zichtbaar zijn als ruggen in het landschap.

Rijks- en spoorwegen hebben het rationele polderpatroon doorsneden en vormen door hun hogere ligging een ruimtelijke en visuele barrière.



Figuur 5 Landschap, kenmerken (Bron: CHS, provincie Zuid-Holland)



Figuur 6 Landschap, waarden (Bron: CHS, provincie Zuid-Holland)

Waarden

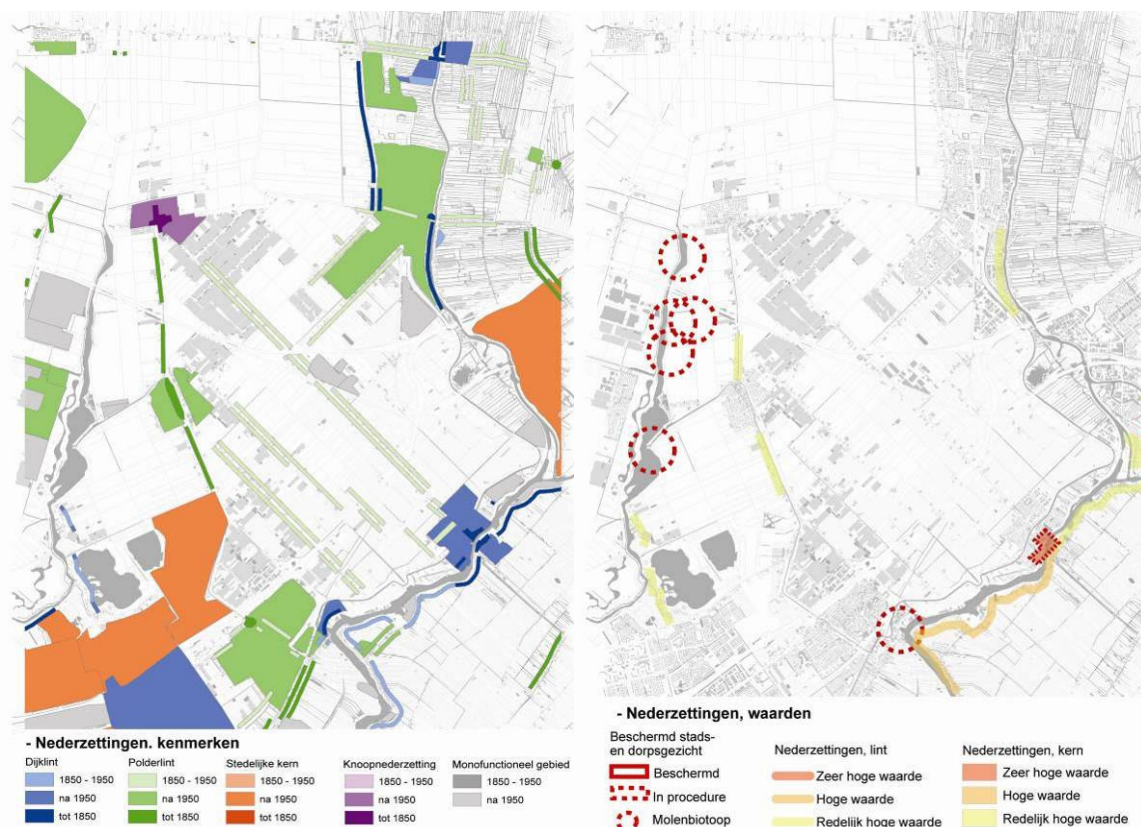
Figuur 6 brengt de elementen in beeld die van landschappelijke waarde zijn (Bron: CHS provincie Zuid-Holland). De lanen, linten en tochten worden in de CHS benoemt als lijnelementen van redelijk hoge waarde. Deze patronen dateren nog van de tekentafel van de ontwerper van de polder (Ingenieur J.A. Beijerinck) uit 1853 en vormen een typisch Hollands cultuurgood. De gehele ringvaart is van hoge waarde en de kleikade in het noorden van de polder is – door zijn gave staat – zelfs van zeer hoge waarde. Opvallend aan de ringvaart is dat deze niet in ringvorming maar u-vormig is en eindigt in Waddinxveen en Moerkapelle. Het “ontbrekende” stuk wordt gevormd door twee kades waaronder de hiervoor genoemde kleikade.

Nederzettingen

Kenmerken

In Figuur 7 zijn kenmerkende nederzettingsvormen voor de Zuidplas aangegeven zoals dijklinten, polderlinten, en knooppuntdorpen (Bron: CHS provincie Zuid-Holland). Per nederzettingstype is een chronologische onderverdeling gemaakt.

In het laaggelegen poldergebied waren de rivierdijken, na hun aanleg in de Middeleeuwen, de hoogste en dus veiligste vestigingsplaatsen. Deze zogenaamde dijklinten vinden we in het plangebied terug langs de Hollandsche IJssel en in het noorden langs de Gouwe. De bebouwingslinten langs de Derde en Vierde Tochtweg alsmede de Middelweg (de voormalige ontginningsas van de polder) zijn voorbeelden van een typisch polderlint. Moerkapelle is een zogenaamde knooppuntnederzetting. Hier kwamen vroeger belangrijke handels (vaar)wegen samen.



Figuur 7 Nederzettingen, kenmerken (Bron: CHS, Figuur 8 Nederzettingen, waarden (Bron: CHS, provincie Zuid-Holland)

Waarden

In Figuur 8 worden voor het deelaspect Nederzettingen twee 'waarderingslagen' aangegeven (Bron: CHS provincie Zuid-Holland). Daarbij gaat het in dit gebied enerzijds om van rijkswege beschermde stads- en dorpsgezichten en anderzijds om molens mét hun molenbiotoop. Het plangebied kent een aantal molenbiotopen: de molen inclusief het omringende gebied met een straal van 400 meter dat in verband met de windvang vrijgehouden moet worden. Meest markant is de molenviergang langs de Rotte. In Nieuwerkerk aan IJssel is aan de molen Windlust zeer hoge waarde toegekend. Voor het dorpsgezicht van Moordrecht is een beschermde status in procedure.

De tweede laag van waardering is opgesteld op grond van bestaande kennis en aanvullend veldbezoek; een erkende status ontbreekt hier vooralsnog. Criteria die bij deze waardebeoordeling zijn gehanteerd zijn

gaafheid, zeldzaamheid en samenhang tussen bebouwing onderling als ook tussen bebouwing en omgeving of achterland. Deze categorie treffen we alleen aan langs delen van de Ringvaart waar de relatie met het achterland nog gaaf is zoals ten noorden en ten zuiden van Zevenhuizen en aan de zuidzijde van Waddinxveen. In de CHS zijn ze gewaardeerd als “van redelijk hoge waarde”. Van redelijk hoge waarde is ook de dorpskern van Nieuwerkerk aan de IJssel.

4 BEOORDELINGSKADER EN WERKWIJZE

Voor de beoordeling van de effecten van de alternatieven op cultuurhistorie is gebruik gemaakt van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) van de provincie Zuid-Holland. Het cultureel erfgoed van de provincie is hierin onderverdeeld in overblijfselen uit het verleden in de bodem (archeologie), de ongebouwde omgeving (landschap) en de gebouwde omgeving (nederzettingen). Deze indeling komt in het beoordelingskader terug.

Tabel 1 Beoordelingskader Cultuurhistorie

Aspect	Criterium
Cultuurhistorie	Archeologie
	• Aantasting bekende archeologische waarden • Aantasting gebieden met archeologische verwachtingswaarden
	Landschap
	• Aantasting waardevolle elementen • Aantasting openheid van het landschap * • Leesbaarheid van het landschap **
	Nederzettingen
	• Aantasting historisch waardevolle bebouwing • Aantasting historisch waardevolle ensembles ***

* Onder openheid wordt verstaan: weids uitzicht zonder zichtbelemmerende bebouwing

** Onder leesbaarheid wordt verstaan: de mate waarin de karakteristieke structuur van de polder (het rationale verkavelingsgrid) zichtbaar en beleefbaar is.

*** Onder ensembles wordt een geheel van bij elkaar horende elementen verstaan

5 EFFECTEN

In de navolgende paragrafen worden eerst de verschillende varianten per tracé besproken.

5.1 Archeologie

Door graafwerkzaamheden bij de aanleg van een nieuw wegtracé kunnen archeologische waarden worden aangetast. Bij het opwaarderen van bestaande tracés waar archeologische waarden bekend zijn of verwacht kunnen worden is de kans groot dat reeds eerder verkennend onderzoek heeft plaatsgevonden. In het plangebied zijn geen bekende archeologische waarden die door de aanleg van de regionale infrastructuur worden aangetast. In het onderstaande wordt in gegaan op de archeologische verwachtingswaarden.

N219

Voor de N219 zijn twee varianten opgesteld. Een variant waarbij het huidige tracé wordt gehandhaafd en een tracé waarbij de N219 oostwaarts wordt verlegd en parallel aan de Tweede tochtweg landschappelijk wordt ingepast en gecombineerd wordt met een reserveringstrook voor een toekomstige HOV verbinding. Bij de variant huidige tracé zal slechts de capaciteit verhoogd worden door plaatselijk extra rijstroken. Er zal dus een zeer beperkte verslechtering voor het deelaspect archeologie optreden ten opzichte van de huidige situatie.

Het verlegde tracé zal aangelegd worden in het gebied waar zich in de ondergrond zandbanen bevinden. De zandbanen hebben een redelijk tot hoge kans op archeologische sporen. Voor deze gebieden geldt dat bij het voorbereiden van verstorende plannen verplicht verkennend archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden. In ruimtelijke plannen dient vervolgens aandacht te worden besteed aan de conclusies en de eventuele ruimtelijke consequenties van het verkennend onderzoek.

Parallel structuur A12: Veilingroute

Voor het westelijk deel van parallelstructuur A12 zijn twee varianten op gesteld. De eerste variant betreft een korte variant tot aan de Swanlaweg. Bij de tweede variant, het lange tracé, wordt het tracé verlengd tot aan N209/Aansluiting Bleiswijk. Voor beide varianten geldt dat in de ondergrond zandbanen aanwezig zijn met een redelijk tot hoge archeologische verwachtingswaarde. Voor de lange variant geldt dat de lengte waarover archeologisch onderzoek nodig is, groter is.

Parallel structuur A12: Moordrechtboog

Voor de Moordrechtboog zijn twee varianten. De eerste betreft een korte variant met een directe aansluiting op de A12. Bij de tweede variant wordt het tracé alleen aangesloten op de Zuidelijke en Westelijke randweg. Het verkeer komt bij de huidige aansluiting Zevenhuizen/Waddinxveen op de A12. Om de parallelstructuur vanuit Gouda op de A12 aan te sluiten wordt deze doorgetrokken naar de aansluiting Zevenhuizen/Waddinxveen.

In beide gevallen is sprake van een nieuw aan te leggen wegdeel (Moordrechtboog) dat zandbanen in de ondergrond doorkruist. Bij de lange variant wordt daarnaast een weg parallel aan de A12 aangelegd, waarbij een zandbaan met een redelijke tot hoge verwachtingswaarde wordt doorkruist.

Aansluiting Waddinxveen

Parallel aan de Plasweg wordt de Westelijke randweg aangelegd. Tezamen met de Zuidelijke randweg (bestaande N456) vormt het de nieuwe aansluiting van Waddinxveen op het snelwegennet.

Voor de Zuidelijke randweg geldt geen effect op het deelaspect archeologie omdat het hier gaat om een bestaande weg. De Westelijke randweg betreft wel een nieuw aan te leggen weg maar deze doorkruist slechts een smalle strook van in de ondergrond aanwezige zandbanen met hoge archeologische verwachtingswaarde.

5.2 Landschap

De aanleg van een weg is een behoorlijke ingreep in het landschap. Bij het ontwerpen van de verschillende tracés is daarom als uitgangspunt gehanteerd dat de structuur van de polder gevolgd wordt om het landschap te behouden. De lanen en linten zijn zo veel mogelijk ontzien. Dit is in lijn met het Handboek Kwaliteit Zuidplas, dat door het Projectbureau RZG is opgesteld. Bij de effectbeoordeling worden de verschillen in de optredende effecten van de varianten en alternatieven inzichtelijk gemaakt. Het gaat hierbij zowel om het toevoegen van nieuwe tracés als het opwaarderen van bestaande trajecten. Voor de nieuwe trajecten geldt dat deze in eerste instantie een visuele verstoring geven. De karakteristieke openheid van het landschap wordt verstoord. Een nuance hierin is uiteraard wel dat de afstand vanwaar de weg in het landschap wordt beleefd bepalend is. Naast de mogelijke visuele hinder is ook in beeld gebracht in hoeverre het tracé waardevolle lijnen of gebieden doorsnijdt.

N219

De huidige N219 is aangelegd op een belangrijk lijnelement als onderdeel van het stelstel van lanen, linten en tochten en loopt aan de voet van de ringvaartdijk. Opwaardering en plaatselijke verbreding van deze weg kan de leesbaarheid van het polderlandschap in het algemeen, en de structuur van de Ringvaart, lanen, linten en tochten in het bijzonder verder aantasten. De effecten ten opzichte van de huidige situatie zullen echter minimaal zijn. De tweede variant waarbij het tracé oostwaarts wordt verlegd, vormt weliswaar een nieuwe visuele barrière waarbij de openheid van het landschap wordt aangetast, maar tast geen waardevolle elementen aan.

Parallel structuur A12: Veilingroute

Beide varianten doorsnijden het karakteristieke lint van de Bredeweg en de Ringvaartdijk, welke respectievelijk als redelijk hoog en hoog worden gewaardeerd. De lange variant doorsnijdt bovendien de Rotte, die in de CHS als element van hoge waarde is beschreven.

Parallel structuur A12: Moordrechtboog

Bij de aanleg van de Moordrechtboog worden de Vijfde tochtweg en de Zuidelijke Dwarsweg doorsneden. Deze twee lijnelementen zijn karakteristiek voor de polder. Getracht is de weg zoveel mogelijk parallel aan het grid en bestaande infrastructurale lijnen te laten lopen. De aantasting van de leesbaarheid van het landschap is hiermee geminimaliseerd. Van aantasting van de openheid is in dit deel door de aanwezigheid van de vele infrastructurale lijnen die elkaar op verschillende hoogten kruisen, nauwelijks nog sprake.

Aansluiting Waddinxveen

De Zuidelijke Randweg is in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur niet aangegeven als waardevol element, maar door de weg in te richten als laan kan de weg onderdeel worden van het stelsel van lanen, linten en tochten. Een dergelijke inrichting is reeds voorzien in het Handboek Kwaliteit Zuidplas. Aanleg van de weg heeft dan een positief effect op de leesbaarheid van het landschap. De Westelijke Randweg wordt parallel aan de Plasweg aangelegd. De voor cultuurhistorische waardevolle Plasweg wordt hiermee ontzien. Van

aantasting van de openheid van een landschap is dit deel van de polder nauwelijks sprake. De kassen zijn hier de grootste beeldbepalers.

5.3 Nederzettingen

Aanleg van de verschillende tracés heeft geen effect op de aantasting van historisch waardevolle bebouwing. In het gebied aanwezige molenbiotopen of nog gave lintzones langs de Ringvaart worden niet doorsneden.

5.4 Vergelijking alternatieven

De verschillende alternatieven zijn gecombineerd met de verschillende (verwachtings)waarden. Deze zijn te vinden in bijlage 1.

Tabel 2 Beoordeling Cultuurhistorie

Criterium	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3	Alternatief 4	Alternatief 5
Archeologie					
• Aantasting bekende archeologische waarden	0	0	0	0	0
• Aantasting gebieden met archeologische verwachtingswaarden	–	--	--	--	--
Landschap					
• Aantasting waardevolle elementen	–	–	–	--	--
• Aantasting openheid van het landschap	0	0	–	0	0
• Leesbaarheid van het landschap	0	0	+	0	0
Nederzettingen					
• Aantasting historisch waardevolle bebouwing	0	0	0	0	0

Archeologie

In het plangebied bevinden zich geen bekende archeologische waarden. Effectbeoordeling is hier dus niet van toepassing en daarom de waarde 0 (geen effect) toegekend. Wel zijn er gebieden waar de kans op archeologische sporen redelijk tot zeer hoog is. In alle alternatieven doorkruisen de verschillende tracés gebieden met een hoge verwachtingswaarde. Op het criterium Aantasting gebieden met archeologische waarde scoren alle alternatieven negatief. De alternatieven met een verlegde N219, een verlengde Veilingroute of een Moordrechtboog zonder directe aansluiting op de A12 scoren meer negatief omdat hier de aanleglengte en daarmee de aantasting van archeologisch mogelijk waardevolle gebied groter is. Bij aanleg van alle alternatieven geldt dat bij het voorbereiden van verstorende plannen verplicht verkennend archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden. In ruimtelijke plannen dient vervolgens aandacht te worden besteed aan de conclusies en de eventuele ruimtelijke consequenties van het verkennend onderzoek.

Landschap

Bij de aanleg van de verschillende tracés zal het stelstel van lanen, linten en tochten maar ook de Ringvaart en in het geval van Alternatief 4 en 5 ook de Rotte worden doorsneden. De alternatieven scoren hierdoor allemaal negatief op het criterium aantasting waardevolle elementen. De tracés van de verschillende alternatieven zijn echter allemaal zo ingepast in het landschap dat leesbaarheid van het kenmerkende rationeel poldergrid niet wordt verstoord. Alternatief 3, waarin de N219 wordt verlegd, scoort hierop zelfs positief. De huidige N219 wordt hier ontlast waardoor het landschap van de Ringvaart, de ringvaartdijk en open achterland beter beleefbaar wordt. Wel wordt door de aanleg van een nieuwe weg de openheid van het landschap aangetast. De overige alternatieven hebben geen effect op de openheid van het landschap. Nieuwe tracés worden hier namelijk direct naast reeds bestaande dijken of infrastructuurlijnen aangelegd.

Nederzettingen

Aanleg van de verschillende tracés heeft geen effect op de aantasting van historisch waardevolle bebouwing. In het gebieden aanwezige molenbiotopen of nog gave lintzones langs de Ringvaart worden niet doorsneden.

6 LEEMTEN IN KENNIS

Er is geen informatie beschikbaar over de in het gebied aanwezige gemeentelijke, provinciale of rijksmonumenten. Zodoende zijn deze niet meegenomen in de MER beoordeling.

COLOFON

Opdrachtgever	: Provincie Zuid-Holland
Project	: MER Zuidplas Regionale Infrastructuur
Dossier	: B1535-03.001
Omvang rapport	: 18 pagina's
Auteur	: Monique de Groot
Bijdrage	:
Interne controle	: Leonie Dekker
Projectleider	: Leonie Dekker
Projectmanager	: Robert de Jager
Datum	: 10 oktober 2008
Naam/Paraaf	:

BIJLAGE 1

De verschillende alternatieven gecombineerd met de verschillende (verwachtings)waarden.

Alternatief 1

Cultuurhistorie

- Archeologie, waarden

Trefkans/verwachting

- Hoge trefkans - stads- of dorpskern
- Hoge trefkans - land
- Middelhoge trefkans - land
- Lage trefkans - land

- Landschap, waarden

Historisch landschappelijke lijn

- Zeer hoge waarde
- Hoge waarde
- Redelijk hoge waarde

Historisch landschappelijk vlak

- Zeer hoge waarde
- Hoge waarde
- Redelijk hoge waarde

- Nederzettingen, waarden

Molenbiotop

Beschermd stads- en dorpsgezicht

Beschermd

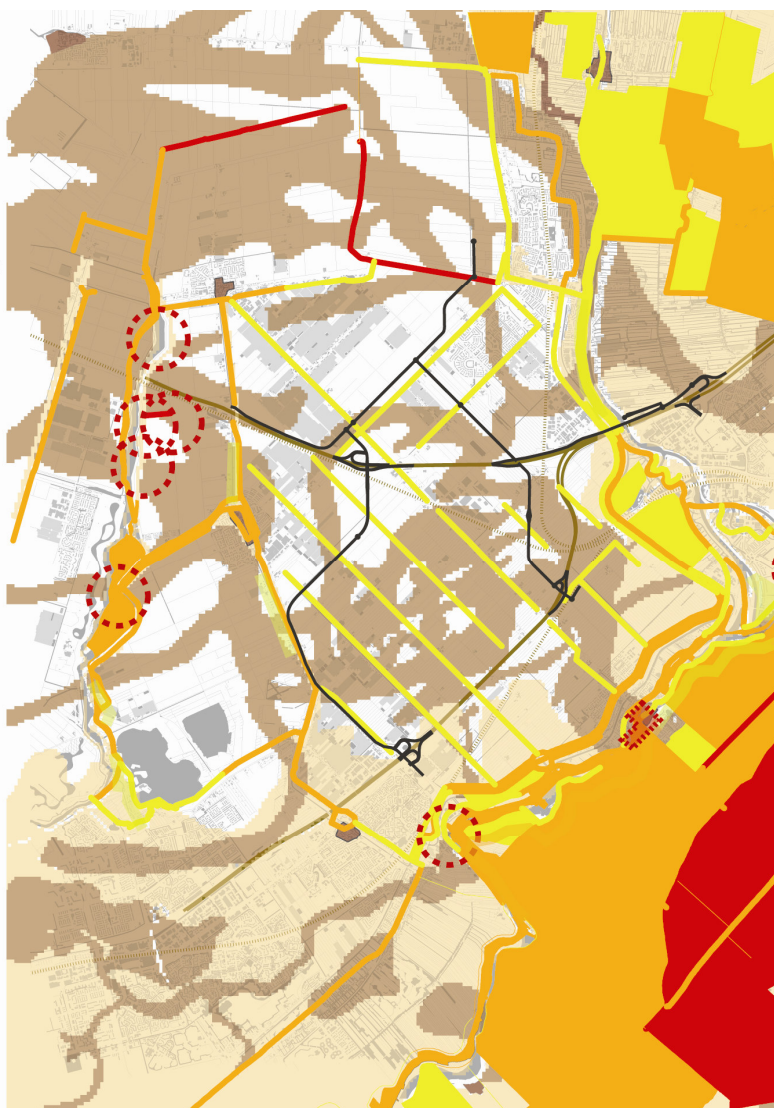
In procedure

Nederzettingen, lint

- Zeer hoge waarde
- Hoge waarde
- Redelijk hoge waarde

Nederzettingen, kern

- Zeer hoge waarde
- Hoge waarde
- Redelijk hoge waarde



Alternatief 2

Cultuurhistorie

- Archeologie, waarden

Trefkans/verwachting

- Hoge trefkans - stads- of dorpskern
- Hoge trefkans - land
- Middelhoge trefkans - land
- Lage trefkans - land

- Landschap, waarden

Historisch landschappelijke lijn

- Zeer hoge waarde
 - Hoge waarde
 - Redelijk hoge waarde
- Historisch landschappelijk vlak
- Zeer hoge waarde
 - Hoge waarde
 - Redelijk hoge waarde

- Nederzettingen, waarden

Molenbiotop

Beschermd stads- en dorpsgezicht

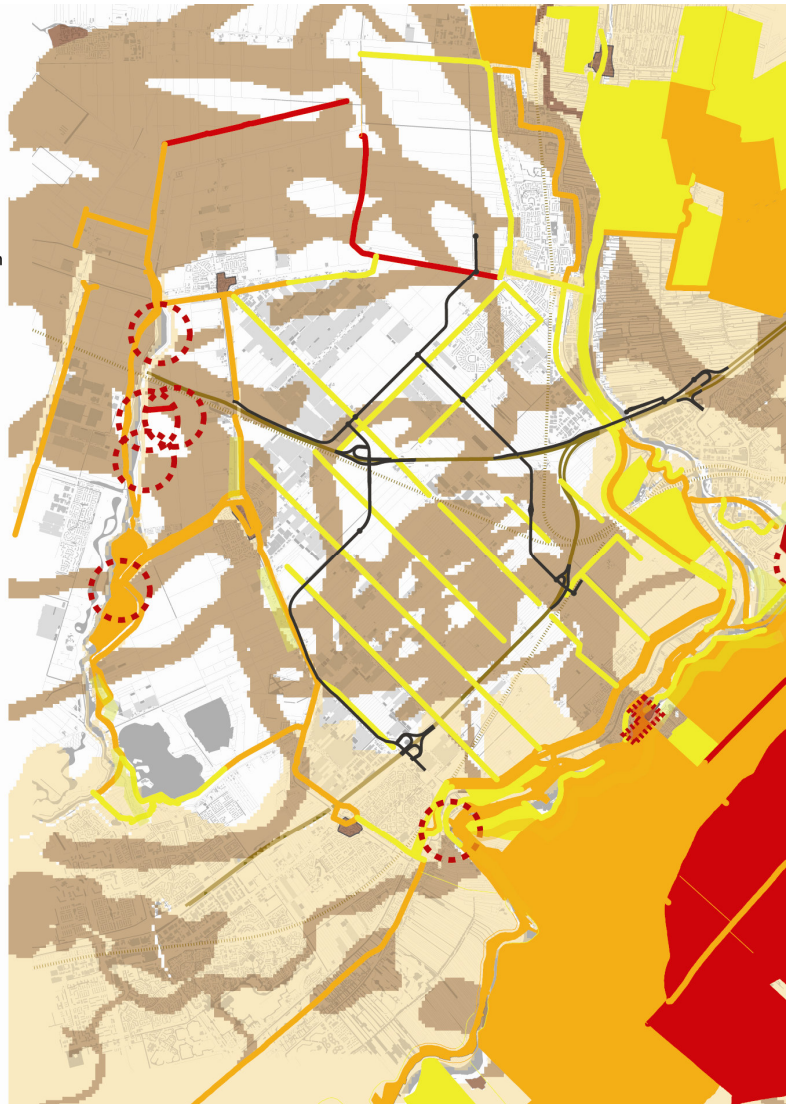
- Beschermd
- In procedure

Nederzettingen, lint

- Zeer hoge waarde
- Hoge waarde
- Redelijk hoge waarde

Nederzettingen, kern

- Zeer hoge waarde
- Hoge waarde
- Redelijk hoge waarde



Alternatief 3

Cultuurhistorie

- Archeologie, waarden

Trefkans/verwachting

-  Hoge trefkans - stads- of dorpskern
-  Hoge trefkans - land
-  Middelhoge trefkans - land
-  Lage trefkans - land

- Landschap, waarden

Historisch landschappelijke lijn

-  Zeer hoge waarde
 -  Hoge waarde
 -  Redelijk hoge waarde
- Historisch landschappelijk vlak
-  Zeer hoge waarde
 -  Hoge waarde
 -  Redelijk hoge waarde

- Nederzettingen, waarden

 Molenbiotoop

Beschermd stads- en dorpsgezicht

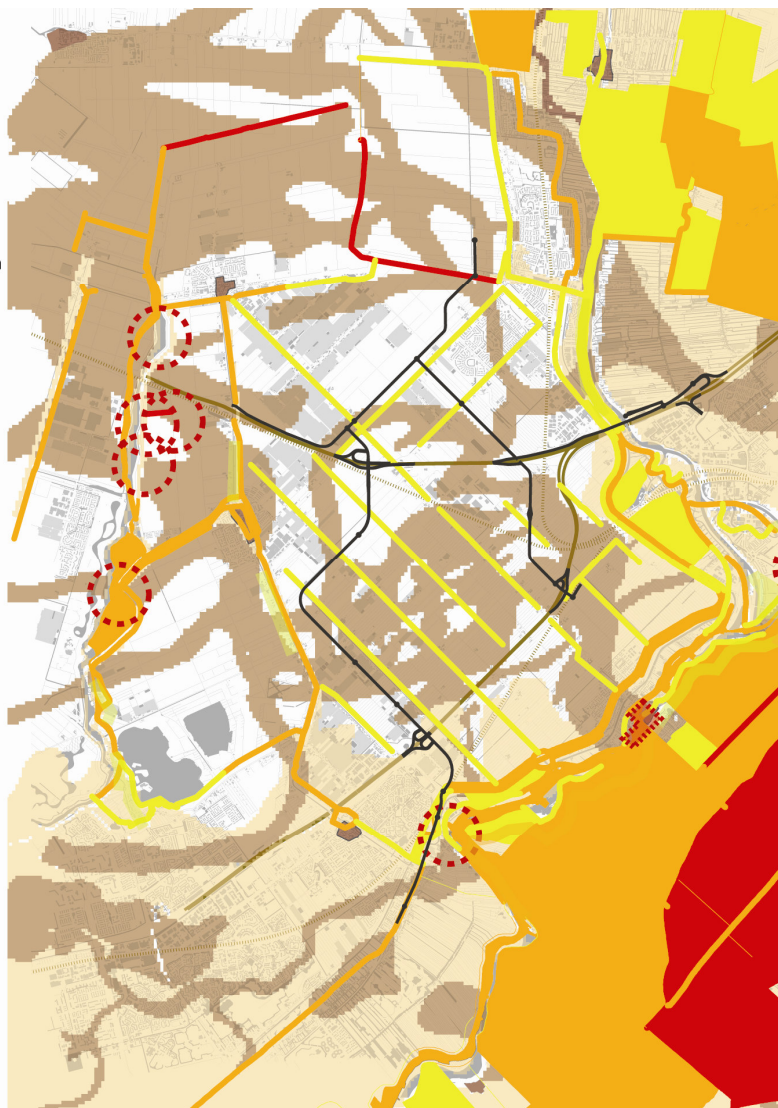
-  Beschermd
-  In procedure

Nederzettingen, lint

-  Zeer hoge waarde
-  Hoge waarde
-  Redelijk hoge waarde

Nederzettingen, kern

-  Zeer hoge waarde
-  Hoge waarde
-  Redelijk hoge waarde



Alternatief 4

Cultuurhistorie

- Archeologie, waarden

Trefkans/verwachting

- Hoge trefkans - stads- of dorpskern
- Hoge trefkans - land
- Middelhoge trefkans - land
- Lage trefkans - land

- Landschap, waarden

Historisch landschappelijke lijn

- Zeer hoge waarde
 - Hoge waarde
 - Redelijk hoge waarde
- Historisch landschappelijk vlak
- Zeer hoge waarde
 - Hoge waarde
 - Redelijk hoge waarde

- Nederzettingen, waarden

Molenbiotop

Beschermd stads- en dorpsgezicht

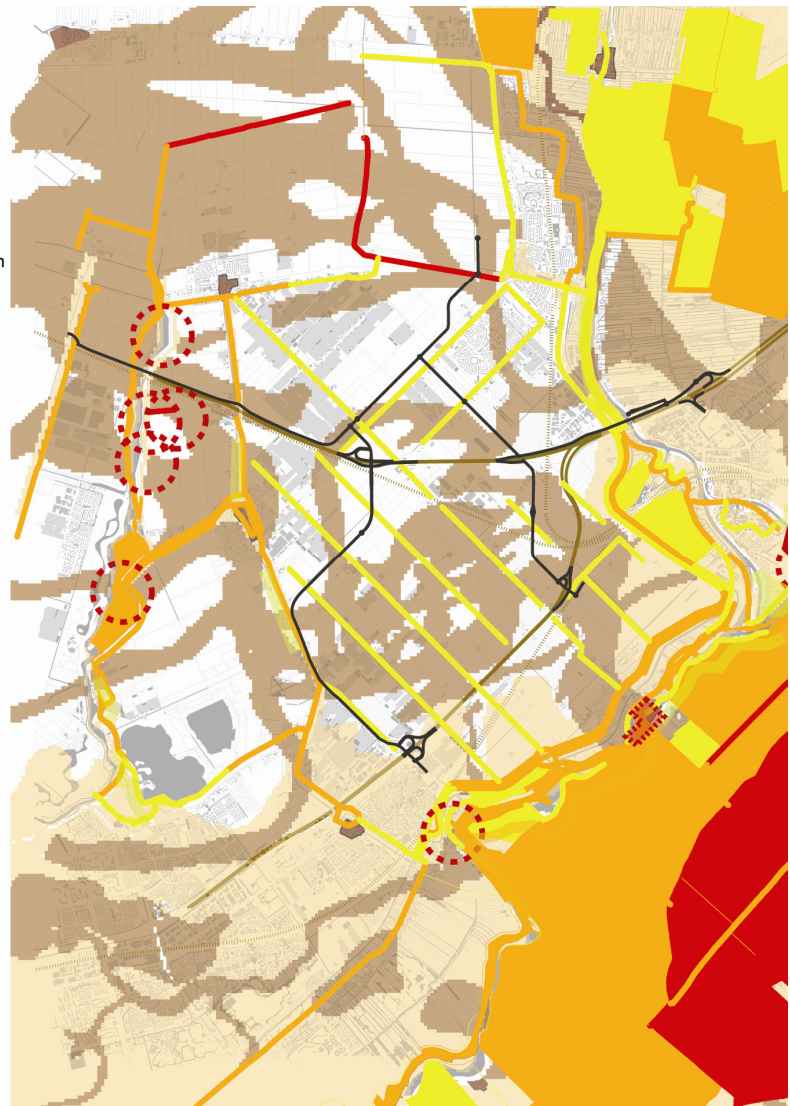
- Beschermd
- In procedure

Nederzettingen, lint

- Zeer hoge waarde
- Hoge waarde
- Redelijk hoge waarde

Nederzettingen, kern

- Zeer hoge waarde
- Hoge waarde
- Redelijk hoge waarde



Alternatief 5

Cultuurhistorie

- Archeologie, waarden

Trefkans/verwachting

-  Hoge trefkans - stads- of dorpskern
-  Hoge trefkans - land
-  Middelhoge trefkans - land
-  Lage trefkans - land

- Landschap, waarden

Historisch landschappelijke lijn

-  Zeer hoge waarde
 -  Hoge waarde
 -  Redelijk hoge waarde
- Historisch landschappelijk vlak
-  Zeer hoge waarde
 -  Hoge waarde
 -  Redelijk hoge waarde

- Nederzettingen, waarden

 Molenbiotoop

Beschermd stads- en dorpsgezicht

-  Beschermd
-  In procedure

Nederzettingen, lint

-  Zeer hoge waarde
-  Hoge waarde
-  Redelijk hoge waarde

Nederzettingen, kern

-  Zeer hoge waarde
-  Hoge waarde
-  Redelijk hoge waarde

